

ÅRET

Med alltmer tydliga budskap om den globala uppvärmningen kändes det inte så konstigt att det var en otroligt lång och varm höst. Sent på säsongen så badade åtminstone Sonia i sjön och red på vallarna.

H-G följde antalet soltimmar via produktionen av solel från våra solceller. Tyvärr blev inte registreringen ordentlig förrän i april. På årsbasis räknar vi med att ungefär 20% av vår elförbrukning ska kunna tas från vårt eget tak.

Studerar man en enskild dag så är det också tydligt hur t.ex. ett enstaka träd kan betyda en enorm skillnad. Så nu finns det en ny diskussion i familjen mellan trädkramaren och solelsälskaren. En solig dag under sommaren har vi kommit upp i en produktion på över 43 kWh, men nu vid årsskiftet stannar en bra dag på ungefär en halv kilowattimme. Under dagar då vi inte gör av med allt, säljer vi överskottet till Elverket (till en, för dem, mycket billig penning). Av den anledningen har H-G blivit företagare i branschen "mikroproduktion av el". Se upp Vattenfall!

Den stora världen har också trängt närmare Brottby i år. Av den stora flyktingströmmen förra hösten spillde lite över till Brottby genom afghanska ungdomar som kom till Stångberga. En grupp bildades (Brottby tillsammans) som hittade på aktiviteter för dem. Familjen var lite engagerade och den som gjorde en stor insats var Tomas och hans familj som skapade en Drakflygardag som både var till för de boende i Brottby och flyktingungdomar. Dagen blev en riktig succé med fint väder och många barn som var lyckliga över att sommarlovet precis inträffat. Även under midsommarfesten i Kvarnstugan syntes inslaget av de nyanlända

Världen har kommit nära. Flyktinginslaget märktes både på midsommarafteon och på Drakfesten.

som bl.a. fick hjälpa till att resa stängen. Intill alléparkeringen i Brottby har flyktningbostäder byggts, som redan eldhärjats två gånger, innan någon ens har flyttat in där. Förutom att det är en dåligt vald plats känns det nervöst om hur det ska gå när polariteten i samhället blir alltmer tydlig med bl.a. mordbränder som ett inslag.

En annan sak som både engagerade många Brottbybor och familjen var engagemanget att "Stoppa Brottbytippen". Ett förslag på en tippanläggning alldeles före infarten till vårt samhälle känns inte som någon bra idé och både Sonia och H-G engagerade sig mot detta tillsammans med många andra och bjöd in till en diskussionskväll i Karbyskolan. Och nu är förslaget är tillbakadraget.

Den gamla båten hade redan förra sommaren gett upp, så nu blev det en ny båt som hämtades från Vätö. Så den viktiga träningen att lära barnbarnen att ro har kunnat fortsätta.

Sonias bror Ulf fyllde 70 år 9 november, så medan det värsta snöfallet i november inträffade i Stockholmstrakten, befann sig Sonia i det snöfattiga Kalix i Norrbotten.

SUNDBY NATURHUS

Vid årsskiftet 2015/16 hade alla stockar kommit på plats, men i övrigt var det mycket som återstod. Kanske ser man inte så stor skillnad utifrån, nu vid detta årsskifte, men mycket har hänt under året.

De mest påtagliga skillnaderna är nu att alla fönster är insatta och nästan alla dörrar. Alla stora odlingsbäddar i växthuset är på plats och väntar bara på att familjen ska flytta in så att VA-systemet kan tas i drift. Odlingsbäddarna blev klara i juli/augusti och redan då kunde man se att de nog kommer att fungera bra. Bara detta att ha kontinuerlig bevattning gjorde att tomatplantor som flyttades från små krukor till odlingsbädden blev gigantiska. I framtiden får nog familjen klura på många recept för att ta hand om de stora grönsaksskördarna. H-G har tränat på att lägga in gurka i olika sorters lag.

Teknikhuset blev också klart under året och den allra sista semesterdagen försågs Teknikhustaket med ett trädäck - så nästa sommar ska det bli skönt att sitta på Soldäcket.

Under slutet av året har familjen mest jobbat vidare med det invändiga med bl.a väggar, golv, tak, el och badrum.

Under året har det varit många studiebesök och flera reportage om huset. I februari kom t.ex. blivande arkitekter från KTH på besök för att följa bygget.

Vill du följa vad som händer med bygget kan du läsa mer på sundbynaturhus.se.

Med ny båt över sig Saga att ro medan Lova tittar på. Ulf (Sonias bror) fyllde 70 år i Kalix medan Hans-Georg fick ta hand om snökaoset hemma.

TOMTFÅGLAR OCH ANNAT

Vi har 100 tomtarter som "skamgräns" och det klarade vi i år också med en marginal av sex arter. Fyra nya tomtkryss under året, exceptionellt mycket. Både brun och röd glada visade sig en och samma dag och någon månad tidigare flög en pilgrimsfalk över. Dessutom fick H-G se en skedand under våren. Fram till jul har inte så många arter besökt matningarna, det brukar vara i februari-mars som artantalet drar iväg. Men grönfink finns kvar i trakten, trots gulknopps-epidemin. Ny matare för solrosfrön har köpts in. Den är betydligt större än de tidigare, så förhoppningsvis kan en påfyllning räcka några dagar också när det är som mest åtgång.

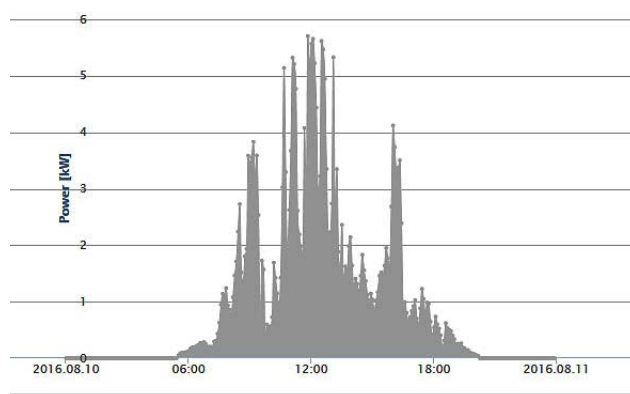
FÖRENINGSLIV

Stockholms Ornitologiska Förening (StOF)

H-G har avgått som redaktör, men är kvar i redaktionen. Försöken att ransonera sig själv som skribent har inte gått något vidare. I varje nummer finns "Hemma på Sjöbacken" och en genomgång av rariteter i Stockholmstrakten.

Angarngruppen

H-G har under året ansvarat för vatten- och sedimentprovtagningar i tillopp och utlopp. Serien ska avslutas under högvintern 2017. Resultaten ska jämföras med provtagningar från slutet av 1980-talet. Dessutom har H-G, som vanligt, lett nattsångarrundan i juni och varit med ledare i en fjärrilsekurs. Eftersom H-G har lite svårt att gå i terräng, har det inte blivit så många besök under året.

Med hjälp av en app kan man följa elproduktionen över dagen, månaderna eller åren. Det vänstra diagrammet visar hur det kan se ut en sommardag med sommarmoln som skymmer solen då och då.

Hembygdsföreningen

H-G är fortfarande med i styrelsen för Össeby hembygdsförening. Det har varit många aktiviteter under året, inte minst midsommarfirande. En söndag i augusti var Wallentinus-familjerna ansvariga för "Söndagsöppet" och i det ingick att baka kakor, bullar, sockerkaka och matbröd.

H-G redovisade också sina forskningar kring platsnamn i Angarns socken.

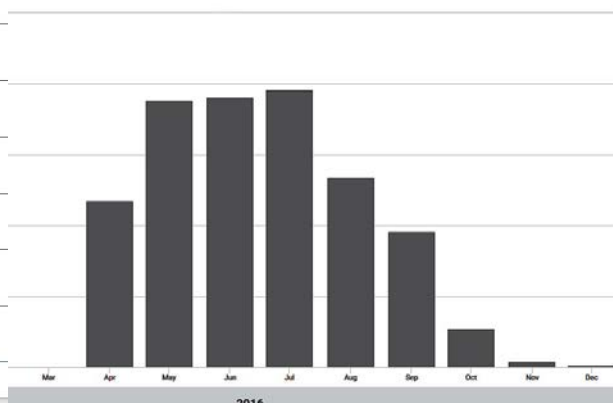
Kyrkokören

Kören fick ny ledare efter sommaren, så nu har den fått en ganska annorlunda repertoar. Men till första advent blir det alltid de traditionella sångerna, men i år med en del tillägg. Kören har börjat få lite tillskott av körsångare och vi får ibland hjälp av körledarens familj som bidrar med olika stråkinstrument.

HÄSTLIV

Året börjar med en ordentlig målsättning för Tindra. **En röd töltande islänning.**

Vi har väl kommit en bit på vägen, bl.a. med Cathrine hjälp. Vi jobbar på Agnetas så många torskan. Men det är *travtaktiga* Denna typ av träna till en bra ridhäst, men det krävs mycket arbete, tid och tålamod... Alla hästar som kan skritta och galoppa, kan också lära sig tölta. Alltså även "vanliga" hästar och ponnyer. Men ju mindre medfödd talang, desto

längre träning krävs det innan hästen klarar att tölta på ett bra sätt” Magnus Skúlason. Men det är klart med en skickligare ryttare skulle allting kanske gå fortare.

Om man bedömer Tindra som en “vanlig” ridhäst och bara tänker tre gångarter så kan man känna sig ganska nöjd, men som islänning...

Under året har vi haft problem med en för välfödd häst och i juni tog vi ett EMS-prov på Tindra. Man provocerar med att ge glukos och se hur snabbt socker och insulin stiger i blodet. Det visade sig då att hon är en typisk, vad man skulle säga om människor, diabetes II typ. Eller som jag brukar skoja och säga, “Hon är inte islandshäst utan grönlandshäst. Hon kan leva på lukten av grönt gräs”. Så därför har hon levt en stor del av sommaren med munkorg och står nu under vintern inne på nätterna. Så det kommer att bli ett ständigt kämpande med en häst som tycker att det är bäst att äta lite extra, för man vet ju inte när nästa svältperiod kommer.

Under året har två nya hästar berikat våra hagar. Hervar, som är Bo Sterners nya häst. Efter att provat flera hästar så hittade Bo till slut Hervar som är pålitligheten själv. Tyvärr får han cush-

ings eller som det nu ska heta PPID (Pituitary Pars Intermedia Dysfunction). Men med hjälp av rätt medicin så blir värdena normala och han kan fungera bra. I månadsskiftet augusti/september kom Isperla, ett isländskt cremellosto. Färgen cremello ser nästa vit ut och beror på creme-anlaget C i dubbel uppsättning tillsammans med fuxfärgen. De blå ögonen som hör till gör ju att hon ser spektakulär ut. Så nu finns det två hästar med blå ögon i stohagen.

Under våren fick Sonia uppleva sitt livs första fölning. Det var en av galoppörerna som fölade och det blir ganska dramatiskt. Men till slut gick allt väl.

Både Bliða och Tindra är allsidiga och under invigningsfesten på Vikingabacken får de bägge två arbeta med “ponnyridning” vilket de bägge två gör med den äran.

Ridled Roslagen

Sonia är sekreterare i föreningen Ridled Roslagen som arbetar med att få fram ridleder med övernattningsmöjligheter för ryttare och häst. Två utflykter har anordnats i år, en vårritt och en höstritt. Vårritten genomfördes i Skebobruk och höstritten vid Grims islandshästar i Lohärad. En utflykt gjorde även Svistastallet som passade på att övernatta hos Jorun Skagerberg i Älmsta. Två härliga dagar blev det på hästryggen. Läs mer om föreningen på <http://www.ridledroslagen.se/>

Alla behövde hjälpa till när fönstren skulle sätta in. Sundby naturhus.

Släktforskning

Vi har hållit på med våra släktträd i ett antal år och har nu hamnat i "världsträdet" och kan se att vi är släkt med en massa mer eller mindre kända personer. Genom Jämtlandssläkten Skanke har Sonia en massa "träffar" och det verkar som hon också har knytning till den Västerbottniska, legendariska, Bure-släkten. Skanke-arvet är via mamma och Bure-arvet via pappa. Bure är kanske den släkt i Sverige som det forskats mest om.

H-G har en mängd släktingar i Finland (förutom USA) och genom kopplingar till adliga familjer finns anor ner på 1400-talet i Norden, Tyskland o.s.v. Ett exempel är att H-G är s.k. blodssläkting med såväl Carl von Linné och hans hustru (och därmed också med t.ex. Kalle Moraeus), men via olika släktlinjer.

Genom det här trädet har vi också fått fram att Sonia och H-G är ungefär 20-männingar (det är Skanke-släkten som är förbindelsepunkten). Och H-G som alltid trott att det inte skulle finnas någon släkt norr om Dalälven.

Vi har också analyserat vårt DNA och på det sättet fått många nya släktingar, men ganska få som vi kan koppla in på något ställe i trädet. Enligt

mitokondrie-DNA:t tillhör H-G en släktgren som i huvudsak finns på Sardinien, medan släktingar genom Y-kromosomen nästan bara finns i Wales (och H-G som känt sig hyfsat svensk!). Sonias mitokondriesläktingar finns spridda över Europa och för hennes del finns äldsta anan med samma mitokondrie-DNA i mellersta Norge, medan H-G:s finns i Sala (möjlig silversmedssläkt?).

Att vi alla är släkt på något sätt visas av att Sonia har samma urmoder (mitokondrie-grupp V) som ungefär 40% av samerna och H-G samma urmoder (mitokondrie-grupp U5b3) som drygt 40% av samerna (men andra då än Sonia).

Ett problem för H-G är att det någonstans är en koppling till någon judisk famlign, så det finns en massa mycket avlägsna släktingar i USA. Antagligen handlar det om människor som flydde från Europa under Hitlertiden. Trots det har Sonia nästan dubbelt så många träffar (eftersom många i Västerbotten har testat sig).

Arbete

Året började med ett roligt uppdrag som H-G fick. Det var att fundera på om det var möjligt att sätta upp fågelholkar på ett bygge i Norra Djurgårdsstaden. Det var både att tänka igenom vilka arter som kunde vara tänkbara för inflyttning och hur holkarna skulle utformas.

Saga spanar in den fyrfläckiga blåvingen som Gunnar Hesse visar upp, medan Hans-Georg övervakar i bakgrunden. I oktober blev det hummersafari med Naturens Bästa <http://www.naturesbasta.se/>.

Som vanligt har Friman Ekologikonsult arbetat med flera projekt tillsammans med oss. Flera av dessa har handlat om vatten (där vi jobbat med landsidan) och där vi varit underkonsulter, som t.ex. för bryggärenden på Vätö och Ornö eller en detaljplan i Tungalsta och i Solberga. I andra sammanhang har det varit tvärtom och vi har haft huvudansvaret som t.ex. för naturvärden i samband med detaljplanering vid Bällstaån, Blackeberg och Hökarängen. Vi har även uppdaterat materialet för en detaljplan i Fagersjö liksom en strandskyddsutredning för Primusområdet på Lilla Essingen. I detta arbete arbetar vi också tillsammans med Peggy Lerman som är miljöjurist (<http://www.lagtolken.se/>).

Vi har även fortsatt arbetet med Vide Ohlin som är en duktig groddjursexpert och har arbetat både med att utvärdera påverkan vid exploateringar (Örtuglandet och Hökarängen), men också att utveckla möjligheterna till kompensationsåtgärder med förslag till dammar som i Nockebyhov. Hoppas det blir något av detta också!

En del smärre uppdrag har vi haft på egen hand som t.ex. bedömning av småbiotoper i Vallentuna och Sigtuna som underkonsulter till Structor eller i Huddinge för Ramböll. Vi har också arbetat i närområdet med en vegetationsinventering av ett planområde i Viggbyholm i Täby, detta direkt för planarkitekten Reierstam arkitektur & projektutveckling AB.

Marie Åslund på WSP har vi ofta arbetat med och i år blev det ett litet arbete i Nacka där vi samarbetade. Det är alltid lika trevligt att jobba tillsammans och diskutera hur man kan jobba för att få till en bra samhällsplanering. Något som verkligen inte är lätt i Stockholmsområdet där exploateringsstrycket är extremt.

Under året har vi också startat några nya samarbeten vilket känns väldigt roligt.

Vi har i en känslighetsanalys för Flatens naturreservat arbetat tillsammans med Anders Sjöberg Ohlsson på Arbor konsult. I det här projektet var också Bibbi Leine Landskapslaget och Dan Andersson Skogsstyrelsen med. Projektet går ut på att bevara och utveckla de kvaliteter som finns i Stockholms reservat, något som är viktigt när allt fler flyttar in till storstaden.

Flatens naturreservat är verkligen ett omväxlande reservat som både har stora kulturhistoriska värden och samtidigt miljöer som har en trollkaraktär. Så passa på att besöka Flaten om du inte redan har gjort det. Utifrån detta arbete föreslogs sedan flera åtgärder som nya/förbättrade stigar/skyltning, tydligare entréer m.m. Arbetet genomfördes åt Skarpnäcks stadsdelsförvaltning och Miljöförvaltningen i Stockholms stad.

I ett annat projekt för samma uppdragsgivare arbetade vi med att inventera gräsmarker i Flatens naturreservat och i Stockholms stads del av nackareservaten. Förutom inventeringen föreslogs också skötsel. I detta arbete har vi arbetat med Magnus Stenmark (<http://ecocom.se>) som har doktorerat på insektsekologi. Så han har många tips om hur man kan förbättra för våra insekter. Själva inventeringen av markerna har gjorts av Cecilia Rätz som har en bakgrund inom biologi och med specialinriktning inom kulturlandskapet. Detta arbete har ju varit särskilt intressant då både H-G och jag i hela vårt vuxna liv varit intresserade av och arbetat med ekologiskt landskapshistoria. Men det är inte helt lätt att hitta den optimala skötsel för de ofta ganska få pengarna som finns för naturreservatsskötsel. Själv skulle jag ju inte ha något emot gammaldags slätter med häst, se fotona.

Sonia och H-G

Ekologerna på Sjöbacken

Tack för att du ville komma
med hästar! Alla blev så
glada när ni kom! Det var väldigt
roligt att hjälpa till!

Häståret 2016. Överst Tindra väntar med litet tålamod på munkorgen och ett tack för ett riktigt hästarbete på Vikingabacken. Mitten tandemkörning och på utflykt med några av mina härliga stallkompisar. Nederst slåtter med häst med Järva TrädvårdsCentrum AB.

Ett Gott 2017 till er alla!

Hemsidor

Hans-Georg <http://www.conec.se/HGW/>

Sonia <http://www.conec.se/sonia>

CONEC <http://www.conec.se>

Sjöbacken <http://www.conec.se/sjobacken>

Adress: Sjöbacken, Svista 17, 186 97 Brottby
08 - 510 104 31 (bostaden), **08 - 510 109 55** (Conec)

Om du vill e-posta till oss:

Sonia: sonia.wallentinus@conec.se

H-G: hgw@conec.se

Våra icke-husdjur på Sjöbacken.